

MEMÒRIA 2020

PROGRAMA ÀMBIT PENITENCIARI

CASA D'ACOLLIDA ASSOCIACIÓ LLIGAM

INDEX

- 0.- Introducció
- 1.- Característiques generals del centre
- 2.- Perfil de les persones destinatàries del servei
- 3.- Equip Humà
- 4.- El programa
- 5.- Les persones
- 6.- Sortida del recurs
- 7.- Atencions realitzades
- 8.- Treball en Xarxa
- 9.- Activitats
- 10.-Resultats i propostes de millora

INTRODUCCIÓ

A continuació trobareu la memòria del Programa d'Àmbit Penitenciari on trobareu tot allò que hem fet durant l'any 2020 a la [CASA D'ACOLLIDA de l'Associació Lligam](#).

Un any ben diferent, on hem hagut de posar en marxa noves estratègies d'intervenció front la situació Covid 19 i estat d'alarma decretat al març del 2020.

No només hem pogut visualitzar les carències o deficiències que viuen diàriament les persones considerades en situació d'exclusió social, sinó que aquests indicadors, s'han incrementat exponencialment amb la situació generada per la pandèmia que ha recaigut sobre situacions ja vulnerables anteriorment a ella. La covid19 ha fet visible i ha incrementat la precarietat i vulnerabilitat en diferents aspectes de la vida quotidiana de les dones que atenem: feina, conciliació, cura d'altres, salut, habitatge...etc.

En el cas de l'execució penal femenina, la situació de pandèmia ha generat que les [dones que es troben en centre penitenciari](#), han viscut (entre d'altres condicionants) una [restricció dels permisos](#), i com a conseqüència un [alentiment en el seu procés de reinserció en medi comunitari](#) atès que no han pogut establir vincles amb l'exterior que contribuïssin a la seva reinserció.

Recordarem que la finalitat del programa d'àmbit penitenciari de Lligam, és atendre a dones que estan complint mesures d'execució penal i gaudeixen de permisos penitenciaris de segon o tercer grau; o bé es troben en règim obert, en llibertat provisional, condicional o definitiva; o se'ls ha aplicat l'article 182, el 100.2..etc. L'objectiu és treballar amb les dones els aspectes necessaris de cara a la seva inserció en el medi comunitari.

Abans d'entrar en detall dels resultats i activitats realitzades en el decurs del 2020, volem donar les gràcies a totes les institucions tant públiques com privades i persones

que han fet i fan possible que any rere any puguem seguir treballant per millorar les condicions de vida de moltes dones i acompanyar-les en el seu procés d'autonomia a la finalització del compliment de la pena.

1.- CARACTERÍSTIQUES DEL CENTRE

L'Associació Lligam és una entitat privada sense ànim de lucre, nascuda l'any 1994 i declarada d'Utilitat Pública l'any 2012. La seva missió és la sensibilització social al voltant de la igualtat de gènere, la violència cap a les dones i la reinserció social de les dones procedents d'execució penal. Per tant, ens proposem donar resposta als efectes que provoca la violència masclista, la desigualtat de gènere i la vulnerabilitat social i econòmica en les dones i les filles i fills a càrrec. Respecte l'execució penal femenina, LligamDona té l'objectiu principal de donar suport i aixopluc a les dones procedents d'execució penal, especialment durant els permisos i en les últimes etapes d'internament, o bé durant el compliment de condemna fora del centre penitenciari. Per això ens proposem buscar tots els recursos i mitjans necessaris al nostre abast, per fer possible la inserció social de dones. LligamDona, ofereix espais de convivència per la recuperació i reparació dels danys soferts i com a pas previ per a la vida autònoma. Des de l'any 2000 el nostre projecte i objectiu, inclou dones víctimes de violència masclista.

Aquest objectiu s'aborda principalment mitjançant recursos residencials d'acollida. Des d'un inici es posà en marxa una Casa d'Acollida, un centre residencial que ofereix habitatge temporal i acompanyament socioeducatiu a dones soles o amb filles i fills a càrrec, que es troben en situació de precarietat econòmica, sense xarxa social o en risc d'exclusió social, per la recuperació i reparació dels danys soferts i com a pas previ per a la vida autònoma. Des de l'any 2011 es posà en marxa el projecte de Pisos d'inclusió.

1.1.- El Recurs: La Casa d'Acollida

La Casa d'Acollida de Lligam és un servei residencial d'acolliment temporal per a dones que viuen situacions de vulnerabilitat social, economia i de violència masclista, tant per les dones adultes com per als seus fills i filles o persones a càrrec. Proporciona atenció continuada les 24 hores els 365 dies de l'any a través d'un equip de professionals i té com a finalitat oferir un espai d'acollida, protecció, convivència i recuperació.

Es tracta de dones que no tenen habitatge per raons econòmiques o que no poden tornar al seu domicili habitual i per tant la Casa d'acollida els garanteix tenir les necessitats bàsiques cobertes; però, sobretot, habitar i tenir la vivència d'un espai i un temps de seguretat i protecció, i també de reflexió i recuperació, fins a tenir l'estabilitat i autonomia suficients i necessàries per aconseguir establir la seva situació i restablir, si s'escau, la relació materno-filial en cas de tenir filles i fills, així com d'altres relacions familiars.

El recurs es troba ubicat en una casa unifamiliar amb tot l'equipament bàsic necessari pel seu funcionament. Té una capacitat màxima de 17 places.

Està situada a la ciutat de Barcelona i molt ben comunicada amb la xarxa de transports públics, a cinc minuts de la casa trobem: tres línies de metro, estació de Renfe així com diverses línies d'autobusos.

La Casa d'Acollida de Lligam, consta de tres plantes, pati i hort urbà.

A la planta baixa es troben espais comuns pel conjunt de residents: cuina, sala d'estar-menjador, pati a l'aire lliure amb un petit jardí i sala polivalent per fer activitats i que serveix també com espai de joc per a les filles i fills de les dones acollides. El sostre d'aquesta sala polivalent és un terrat on es situa l'estenedor de roba i l'hort urbà.

En aquesta planta baixa, també s'ubica el despatx de les professionals i un bany adaptat, així com els rebosts.

A la primera planta hi ha 5 habitacions, dos banys i una galeria amb estenedor cobert i planxa.

A la segona planta hi ha 3 habitacions, habitualment destinades a famílies, un bany complet, un oficce amb una petita cuina elèctrica i una pica, i un terrat.

1.2.- Descripció del Recurs

La casa d'acollida de Lligam és un servei residencial d'acolliment temporal, a dones soles o amb fills/es que es troben en situació de precarietat econòmica, sense xarxa social en situació de poder-les acollir o en situació d'exclusió social severa. Des del l'any 2000 aquest projecte s'obre també a dones soles i amb fills/es que han patit violència masclista i es troben en situació de màxima vulnerabilitat.

L'Associació Lligam ofereix acolliment residencial amb les necessitats bàsiques cobertes, i proporciona una atenció socioeducativa amb el servei social o especialitzat de referència de cada resident. L'objectiu és que en el decurs de l'acolliment a LligamDona, puguin realitzar un Pla de Treball interdisciplinar, d'acord amb els serveis necessitats i amb el suport dels serveis especialitzats que corresponguin a cada cas, mitjançant el treball en xarxa i en coordinació amb professionals externs, aconseguint una recuperació integral de la dona i les seves filles i fills.

La Casa d'Acollida de LligamDona, ofereix una atenció professional de 24 hores els 365 dies de l'any i inclou les funcions d'acollida, convivència, manutenció, descans i lleure, com també l'atenció socioeducativa, acompanyament i assessorament a diferents nivells.

2.- PERFIL DE LES DESTINATÀRIES DEL RECURS

El perfil de les destinatàries del nostre recurs és:

- Dones soles o amb filles i fills que pateixen violència masclista i han hagut de sortir del seu domicili, requerint un espai de seguretat, contenció emocional, acompanyament i/o orientació professional. Ja sigui que es trobin en situació d'urgència o contemplin una llarga estada.
- Dones i les seves filles i fills, que es troben en situació de risc social que pot afectar diversos àmbits fins esdevenir a una dificultat d'habitatge amb necessitat d'un acolliment, suport i orientació professional.
- Dones provinents d'execució penal femenina, en règim de medi obert, art. 182 o durant els permisos.

Per totes elles la Casa d'Acollida esdevé un habitatge segur i acollidor on poder refer-se, ressituar-se i reorientar-se vers el seu futur i el de les seves filles i fills.

Amb el suport i orientació de l'equip professional de LligamDona, recuperen o adquireixen pautes i capacitats que les situa en un punt de partida més favorable per seguir la seva vida vers a cada un dels sistemes en el que es troben immerses.

2.1.- Criteris d'admissió

La Casa d'Acollida, té uns mínims criteris d'admissió en pro de fer viable la convivència i els objectius descrits de la intervenció professional.

- Haver estat derivada per servei d'atenció especialitzat, serveis socials municipals i/o altre servei de la xarxa d'atenció a persones que viuen o han viscut situacions de

violència masclista, risc social o àmbit penitenciari.

- Mantenir un seguiment social per part del servei que fa la derivació.
- Ser major de 18 anys i en cas de menors, venir amb la seva mare o tutora legal.
- Manifestar lliurement la voluntat d'ingressar a la casa d'acollida i estar disposada a seguir el pla de treball elaborat conjuntament.
- Acceptar el Reglament i Funcionament Intern del recurs. En el cas de venir amb filles i fills, acceptar també el Funcionament Intern de Mares.
- En cas de tenir antecedents de consum recent de drogues, estar vinculada a un servei de tractament i seguiment o compromís real d'iniciar un tractament.
- Estar vinculada a serveis de Salut Mental en cas de malalties mentals diagnosticades. En tot cas, l'estat de salut mental ha d'ésser compatible amb la convivència en col·lectivitat, així com respectar les pautes de medicació i els tractaments prescrits.

3.- EQUIP HUMÀ

Tots els projectes de l'Associació són possibles gràcies a l'equip humà que hi ha al darrera. Un equip humà integrat per les persones voluntàries membres de la Junta Directiva, les professionals contractades, les estudiants en pràctiques i les voluntàries d'acompanyament o realització d'activitats. La motivació i la implicació de totes aquestes persones ha fet possible dur a terme un treball diari compromès amb les dones i els seus fills/es, lluitant per la seva recuperació i per la igualtat.

3.1.- Les persones Voluntàries

Les voluntàries de la Junta Directiva ocupen els càrrecs de presidenta, secretària i tesorera de l'Associació. Representen l'entitat en les relacions amb l'exterior i vetllen pel bon funcionament de l'Associació.

Les funcions de la resta de voluntariat són donar suport al desenvolupament del projecte educatiu, principalment. Realitzen activitats dins o fora de la casa, fan acompanyaments a les dones o col·laboren en necessitats concretes de l'entitat. Aquest any han col·laborat en acompanyaments puntuals a metges i gestions, també han donat suport a la formació de les dones i de menors d'edat; han realitzat alguns tallers a la casa d'acollida que promouen la cura, el benestar i l'increment de capacitats per afrontar una etapa de transició com la que es viu a la Casa d'Acollida. També hi ha hagut voluntariat per acompanyar a activitats culturals i lúdiques fora del servei. D'altres també han col·laborat en tasques de caire logístic, manteniment...etc. Malauradament, la situació de covid19 ens ha forçat a deturar algunes activitats que no ha estat possible donar continuïtat a través de connexió online, com per ex. Meditació a través de la respiració.

D'altra banda, gràcies al voluntariat, hem donat un suport específic per oferir acompanyament a carrer, en el decurs del confinament domiciliari, a una dona provinent d'execució penal que podia acollir-se a la "*Instrucción de 19 de marzo de 2020, del Ministerio de Sanidad, por la que se establecen criterios interpretativos para la gestión de la situación de crisis sanitaria ocasionada por el COVID-19*" (veure annex). En aquesta ocasió, ha estat un gran benefici per la resident poder acollir-se a aquesta mesura i disposar d'una persona voluntària que li feia l'acompanyament d'acord amb la Instrucció.

Es a dir, el voluntariat de LligamDona ens permet atendre particularitats de cada cas, o bé atendre, reforçar i/o oferir una proposta grupal.

A més, justament aquest acompanyament s'ha realitzat gràcies a una nova iniciativa de l'entitat que consisteix a obrir voluntariat a persones que han passat per els nostres recursos, incorporant així no només una via de retorn que apodera a les persones que es troben en disposició d'oferir suport a d'altres, sinó també una major facilitat d'encaix entre voluntària i resident/s, atès el coneixement previ que de l'entitat i recurs tenen les persones que hi han residit. Tanmateix, esdevé una via de participació tant per al dona voluntària, com per l'entitat que amplia la base de participació.

3.2.- L'equip Professional

L'equip professional, està format per una directora, sis educadores socials i una treballadora familiar. És la part de l'equip humà de caire més tècnic vers la intervenció social del projecte descrit. Sosté el dia a dia de la Casa d'Acollida i de les dones, filles i fills, acompanyant educativament els processos i donant suport en la quotidianitat.

Es coordina amb els agents i professionals externs vinculats a cada cas. Ofereix a cada persona acollida a la casa un retorn i elements de comprensió sobre la situació viscuda i elements de canvi i vinculació vers un futur cap el que vol encaminar-se. Es pren cura i atenció a cada un dels sistemes amb els que interactua i es desenvolupa cada persona i s'aborden conjuntament estratègies i accions concretes concordants amb el projecte de futur de cada una d'elles.

La Casa d'Acollida també compta amb el suport de l'espai de supervisió per aprofundir en els casos i la nostra tasca socioeducativa d'acompanyament. En el decurs d'aquest 2020, la supervisió ha seguit de la mà de Cristina Garaizabal.

3.3.- Professionals en Pràctiques

En el marc de la col·laboració de l'entitat amb els processos formatius de les futures professionals, l'Associació Lligam ofereix període de pràctiques a estudiants en el marc de convenis de col·laboració signats amb centres formatius que ofereixen estudis d'especialització en violència masclista, igualtat de gènere, risc social i/o intervenció per la reinserció de persones procedents d'àmbit penitenciari; d'acord amb els nostres programes d'intervenció.

En el decurs de l'any comptem amb futurs professionals que estan realitzant formació especialitzada i complementen la intervenció de l'equip, fan propostes de noves activitats o enfocaments...etc. La qual cosa ens duu a mantenir un constant diàleg i reflexió sobre allò que fem i per què ho fem.

Enguany, les alumnes de pràctiques han participat en l'acompanyament diari al recurs i amb la posada en marxa de diferents tallers orientats a les dones i les famílies acollides.

4.- EL PROGRAMA

L'objectiu general és afavorir l'adquisició de l'autonomia necessària en els diferents aspectes: personal, econòmic, laboral, social i familiar per viure en el medi comunitari, a les dones acollides. Els objectius específics són :

1. Participar d'una experiència de vida en grup com a model de convivència que faciliti la reinserció social.
2. Adquirir hàbits personals per tal d'aconseguir una major acceptació social.
3. Adquirir habilitats socials per tal d'aconseguir una major acceptació social.
4. Incrementar la participació en la vida social, cultural, econòmica i política.
5. Augmentar el grau de formació a tots els nivells.
6. Iniciar un procés d'inserció laboral.
7. Analitzar i ressituar la relació amb la família.
8. En el cas que hagi dones amb nens/es, responsabilitzar-se de la cura i educació dels fills/es.

5.- LES PERSONES

Durant l'any 2020 s'ha atès un total de 6 persones: 5 dones i 1 infant, des del programa d'àmbit penitenciari. El nombre de casos atesos a aquest programa suposa un 9,8 % dada molt similar a l'any passat.

D'aquest total de dones ateses 4 han estat acollides a la Casa d'Acollida amb professionals 24h i 1 dona amb el seu fill, s'han acollit a un pis d'inclusió amb suport professional diari, per part de la referent de projecte.

Es va valorar, conjuntament amb els referents de Justícia que la dona amb fill, podia gaudir del permís penitenciari en el pis d'inclusió per les competències mostrades en les entrevistes prèvies i la valoració de procés que es feia des dels referents del Dept. de

Justícia. Es va fer evident un alt grau d'autonomia, i per tant amb capacitat per residir en un pis d'inclusió de la nostra entitat, convivint amb d'altres nuclis familiars. Es va pactar un Pla de treball durant el permís amb activitats a realitzar durant els dies de gaudiment que contenia tant la perspectiva de la dona adulta, com de la dona mare; així com la perspectiva de l'infant.

Hem d'assenyalar que per causa de la situació de covid19, la rotació de casos ha disminuït per tant s'ha atès un menor nombre de dones. En quant al nombre de pernoctas, també s'ha reduït atenent principalment al deturament dels permisos en un primer moment de pandèmia i al fet que el desconfinament va coincidir, en bona mesura, amb les vacances d'estiu dels referents institucionals de les dones. La qual cosa, entenem que va dificultar la gestió de permisos des dels centres penitenciaris. De fet no s'ha recuperat una certa normalitat en el fluxe de derivacions i programació de permisos, fins a finals d'any 2020.

Aquest 2020, s'ha atès un total de 6 persones (5 dones i 1 infant). El nombre d'atencions (pernoctas) ha estat de 261, mentre que l'any 2019 es situà en 276.

El 50% dels casos han estat derivats del C.P. de Brians. El 33,5% de derivacions es correspon amb la dona més l'infant que provenien de la Unitat Maternal de Centre penitenciar de Barcelona i finalment una dona (16,5%) ha estat derivada des de l'ASSEP. Pel que fa al país d'origen o procedència: A diferència de l'any 2019, en que totes les dones ateses provenien de Catalunya, aquest any 2020 hem atès 33,3% de 6 casos (5 dones i un infant) amb nacionalitat Brasilenya , un 33,3% catalanes i 33,3% amb nacionalitat Boliviana.

La mitjana d'edat ha pujat una mica, respecte l'any passat. La mitjana aquest any 2020,

es situa en els 39 anys front els 35-36 anys de l'any passat. Dues dones tenen 29 anys, altres dues tenent 46 anys i la més gran té 52 anys.

Respecte al nivell de Formació: El 100% de les dones manifesten tenir estudis primaris, front el 17% de l'any passat. Puja el nombre de dones que han assolit estudis de secundària o FP-2 front el 80% de l'any passat. Però que en molts casos no tenen validesa en el nou territori o requereix d'una llarg tràmit d'homologació. Fa que dins nou territori, accedeixin a feines de més baixa qualificació i més precàries.

Cap dona, igual que l'any passat presenta estudis universitaris.

En relació als ingressos econòmics, hem de dir que cap dona té contracte laboral. Per tant parlem d'una major precarietat que l'any passat, en que dues tenien contracte. Tres dones realitzen feines dins de presó, altra dona cobra una PNC de 800€/mes i altra es troba cobrant prestació d'atur de 650 €/mes.

Cal remarcar que la dona que cobra una PNC, té deutes econòmics sumat a dificultats importants de gestió econòmica. Durant la seva estada a la nostra Casa d'Acollida, s'ha treballat l'organització econòmica que ha permès fer emergir un seriós problema de gestió que ha desembocat en la tramitació de sol·licitud de curatela, fruit de la coordinació i valoració conjunta entre els serveis externs implicats (Dept. Justícia i SS de referència) i l'equip de LligamDona.

Pel que fa a l'estat de **salut de les dones acollides,** el 80% no presenta cap malaltia a destacar, front el 100% dels casos de l'any passat que si presentaven dificultats o problemes en l'àrea de la salut física i/o mental. Aquest any 2020 només un 20% dels casos tenien diagnòstic, front el 60% dels casos de l'any passat. En aquest 2020, es tracta d'una patologia psiquiàtrica, amb prescripció de medicació diària i s'ha mantingut estable en tota la seva estada. Presena diagnòstic de fa molt anys, en

situació de dependència professional però estable en la seva evolució, amb moments de desestabilització que ha calgut acompanyar i reconduir. La dona té un coneixement important de la seva patologia, pren medicació de manera autònoma i adequada, i està vinculada als serveis especialitzats de la xarxa de salut mental.

Per altra banda, puja el nombre de **dones amb antecedents de toxicomanies**. El 80% de no presenten actualment cap tipus de consum de droga, però enguany el 80% són dones que tenen antecedents de consum de drogues, front el 17% de l'any passat.

6.- SORTIDA DEL RECURS

Pel que fa a la **sortida del recurs**, de les 5 dones ateses al 2020, dues dones (33,5%) dones continuaran gaudint de permisos a la Casa d'Acollida de Lligam, durant el 2021. Les altres 3 dones (més l'infant) han causat finalització d'acollida al nostre recurs, per les següents casuístiques:

- la dona i el fill (33,5%) en un principi no requereixen d'un lloc residencial per ser acollits.
- Una dona (16,6%) ha aconseguit vincular-se al territori, creant la seva pròpia xarxa.
- Una dona (16,6%) va finalitzar la seva estada amb llibertat definitiva i fou acollida al programa de Pisos d'Inclusió de LligamDona, d'acord amb les seves referents externes, a l'espera de una plaça residencial per a dones amb patologia de salut mental.

Aquest cas, per la seva singularitat, ha estat tractat amb més proximitat professional per part de l'equip educatiu de la Casa d'Acollida, tot i haver-hi finalitzat la seva estada, atès l'evidència del de la seva dependència i necessitat d'un major grau

d'acompanyament i suport que el cas requeria. D'aquesta manera LligamDona ha complementat des de la Casa d'Acollida, el treball i suport professional que des del programa pisos d'inclusió està previst. Excepcionalment, tot i haver finalitzat el seu acolliment a la Casa d'Acollida, se li ha permès fer visites setmanals, àpats, espais d'oci dins la casa d'acollida, fent així que la seva salut mental no es deteriorés i sostenint el temps d'espera per accedir al recurs residencial específic que pot donar resposta a les seves necessitats. En tot moment s'ha treballat de manera continuada i coordinada amb la referent del Dept. De Justícia, Serveis socials de territori de zona i CSMA.

En el decurs del 2020, no s'ha produït cap expulsió del recurs, ni s'ha denegat cap derivació proposada des del Dept. de Justícia.

Pel que fa a la mitjana de **temps d'estada**, una dona ha estat acollida amb ASSEP 225 dies, altra dona en situació de 3r grau ha estat acollida durant 27 dies. La dona amb el fill ha disposat d'acolliment d'una durada de 5 dies. I finalment, altres dues dones es troben amb permisos iniciats a finals d'any 2020, amb 4 dies una i 5 dies l'altra. Tots dos casos està previst que tinguin continuïtat de programació de permisos durant el 2021.

7.- ATENCIONS REALITZADES

L'any 2020 s'han realitzat un total de 271 atencions, dada molt similiar al 261 de l'any passat.

El programa d'Àmbit Penitenciari s'ha mantingut la majoria de mesos amb 1 plaça ocupada diàriament, i la mitjana de permisos més curts és de 11 dies front 22 dies de l'any passat.

8.- TREBALL EN XARXA

El 50% dels casos han estat **derivats** del C.P. de Brians. El 33,5% de derivacions es correspon amb la dona més l'infant que provenien de la Unitat Maternal de Centre penitenciari de Barcelona i finalment una dona (16,5%) ha estat derivada des de l'ASSEP.

Les **coordinacions i seguiments** amb les treballadores socials dels C.P. han estat continuades, fent previsió i acords de Pla de treball per tal d'augmentar els resultats d'autonomia i assoliment dels objectius que les dones s'han fixat per a la seva vida futura. Les coordinacions de les dones ateses s'han realitzat prioritàriament via telefònica, tot i que també ha estat molt útil el canal del correu electrònic. A partir de la situació generada per el covid 19 hem recorregut a la videoconferència per fer el seguiment i finalització de l'acolliment en permís.

Remarcant que aquest any 2020 s'ha produït un treball molt intens de coordinació, especialment pel cas de la dona que en finalitzar la seva llibertat definitiva ha tingut continuïtat residencial des del nostre programa de pisos d'inclusió, atès el major grau de dependència de suport d'aquesta dona i a l'espera d'establir els vincles i resultats de les gestions per donar-los resposta adient.

9.- ACTIVITATS

En el decurs del 2019 vem consolidar i implementar aquests quatre eixos d'intervenció, que tot seguit passem a descriure i que enguany ens han facilitat l'abordatge de la situació extraordinària i imprevisible generada per la pandèmia de la covid19.

9.1. Eix Nutrició i Benestar:

Si tenim present la Piràmide de Maslow¹, ens trobem amb que l'alimentació forma part d'un conjunt de necessitats fisiològiques que requerim assolir per tal de trobar-nos bé a nivell físic. Cobrir aquestes necessitats ens permetrà cercar com cobrir altres àrees com podrien ser la de seguretat, afiliació, etc. L'ésser humà si no cobreix aquestes necessitats fisiològiques difícilment podrà abordar altres necessitats (com la de reconeixement o autorealització), perquè els seus esforços es veuran dirigits cap a l'obtenció d'aliment, descans o oxigen per respirar.

Considerem que cobrir aquesta necessitat ha d'anar més enllà que només alimentar-nos sinó que també és important com ens alimentem: el que mengem és la clau de la salut integral d'un subjecte. Poder alimentar-nos de forma adient, amb productes de qualitat, variats i que saciïn totes les nostres necessitats nutricionals ens aporta tant benestar físic com anímic.

Valorem que l'alimentació juga un paper bàsic en la recuperació física i emocional.

L'elecció del que mengem i com ho mengem és, per tant, complexa i és un reflex de les nostres actituds cap a nosaltres mateixes i cap al nostre entorn.

Per això creiem que tot el relacionat amb l'alimentació és educable.

Cal tenir present, que l'alimentació, tot i ser un fet fisiològic, té també un component social i cultural que no es pot oblidar: és signe d'identitat, un vincle de comunicació i pertinença, font de satisfacció, etc. A més, val a dir, que no tothom segueix modalitats alimentaries tradicionals, optant per d'altres com l'alimentació ovo-lacto-vegetariana,

---

¹ Maslow, A. (1982) Teoría de la motivación humana.

vegana, crudiveganisme, etc. I si tenim en compte la varietat de referents culturals que coexisteixen a la Casa d'Acollida, trobem una gran diversitat i complexitat en llur gestió quotidiana.

La incidència de l'alimentació a la Casa d'Acollida és evident per la seva funció bàsica nutricional però també per la repercussió en el grau de satisfacció, doncs com dèiem l'alimentació és un vehicle de relació individual i col·lectiva.

Des de la Casa d'Acollida hem apostat sempre pel menjar fet a casa per les pròpies residents, sense càterings, permetent compartir la diversitat cultural amb l'equilibri alimentari a més de potenciar l'autonomia personal de les dones. Ens trobem també, amb el fet que cuinar per altres persones té cert vincle amb "cuidar a l'altre": ens oferim, ens mostrem i rebem un feedback de l'altre.

Es per tot l'exposat, que la realització dels menús setmanals té molta importància en el nostre servei degut a la seva complexitat: creiem que s'han de cuidar per tal de combinar l'equilibri saludable en quant a aliments amb els trets culturals i de identitat de cada resident, tenint també present les preferències individuals així com les dietes per raó de salut o creences, afavorint el benestar de tota persona resident al servei.

Disposar d'un eix de nutrició ens permet incidir en els hàbits relacionats amb l'alimentació, els hàbits d'higiene i descans i en com equilibrar una bona alimentació amb una bona gestió de despesa econòmica: ho trobem una oportunitat per dur a terme un treball educatiu complet. Assolir un equilibri personal en la gestió d'aquest eix, contribueix a augmentar l'autoestima i a reforçar l'autonomia personal.

Per últim, no podem oblidar les nenes i nens acollides al recurs, ja que caldrà tenir en compte les necessitats concretes referides a les seves edats: els més petits necessiten estar en un entorn que els transmeti hàbits saludables i que vetllin pel seu benestar d'acord amb el moment del cicle vital i desenvolupament fisiològic en que es trobin.

Objectiu General

- Promoure hàbits d'alimentació saludable que contribueixin a la recuperació física i emocional.

Objectius Operatius

- Realitzar una alimentació variada a través de menús equilibrats.
- Donar a conèixer algunes pautes per seguir una dieta saludable.
- Implicar a les mares a l'educació alimentària i nutricional dels seus fills i filles
- Millorar hàbits d'alimentació.

Encaminades a assolir aquests objectius, hem dut les següents accions i activitats:

Accions i activitats realitzades al 2020, de l'Eix de Nutrició i Benestar

En el decurs del 2020, aquest ha estat un dels pocs eixos que no s'ha vist afectat per la paràlisi general viscuda. De fet, l'hort, com a activitat dins la pròpia casa d'acollida ha esdevingut un agent de dinamització i participació dins la casa.

- **Renovació de la cartellera** amb informacions i orientacions sobre alimentació en general i, en concret, sobre l'alimentació infantil.
- **Adaptació de l'eina per a l'elaboració dels menús a la casa d'acollida**, Aquest 2020 hem fet una adaptació de l'eina que vem dissenyar i implementar l'any passat. En part per ajustar-la a les preferències del grup de persones residents, a mesura que ha anat canviant. En part, perquè a mesura que l'hem anat usant,

- hem trobat elements que podien millorar com són la concreció de menús i varietat d'àpats, d'acord amb les diferents èpoques de l'any...etc.
- **Manteniment de l' hort urbà** dins la mateixa casa, fent partícips i implicant tant a filles i fills, com a dones residents.
  - **Planificar la sembra i collita**, d'acord amb els menús equilibrats i les preferències gastronòmiques de les persones residents.
  - **Facilitació de coneixements vers la meditació**, traslladant aquesta com una eina més per generar una posició activa vers el propi benestar i equilibri intern. Malauradament per causa de la pandèmia vàrem haver de deturar aquesta activitat que intentarem realitzar a través de connexió online, però no va tenir una bona acollida i de moment l'hem hagut de desestimar.

9.2.- Eix Infància, Adolescència i Joves.

Aquest Eix centralitza la tasca educativa que podem realitzar amb les dones adultes usuàries del servei però mirant cap a les seves filles i fills.

La intervenció es planteja tant amb mares com amb els mateixos infants, adolescents i joves; per aquest motiu és un treball a dues bandes i alhora grupal. Intervenim observant, fent seguiment des del dia a dia, recollint necessitats que el nucli familiar pugui expressar, a través d'espais individuals o espais de joc, en el cas dels infants; donant espai a que l'adulta referent sigui coneixedora, aprovi i es posicioni com un agent actiu, de cara a l'acció concreta que es plantegi realitzar amb les seves filles i fills.

Objectiu general

- Identificar, prevenir i pal·liar els efectes perjudicials per a infants, adolescents i joves d'una mesura tant disruptiva de la seva quotidianitat com és traslladar-se a

una Casa d'Acollida.

Objectius operatius

- Donar resposta mitjançant diferents propostes educatives, a noves necessitats que puguin sorgir del fet de residir en un recurs d'acolliment temporal.
- Atendre les demandes de l'infant, adolescent o jove respecte a la seva nova situació residencial, ja sigui a través de la mare referent o d'ell/ella mateix/a; per reduir, en la mesura del possible, l'impacte que hagi generat el canvi bruscat de residència i entorn social i relacional.
- Posar l'infant, adolescent o jove en el centre de la mirada i la intervenció, acollint tant la situació de la que ve, com la situació en el propi recurs, com la previsió de la futura situació un cop fora del recurs i l'impacte que estigui tenint en la menor.

Amb la mirada posada en l'objectiu de l'eix Infància, Adolescència i Joves - incidir, prevenir i pal·liar els efectes negatius que en infants, adolescents i joves, que puguin ser inherents al fet de residir en un recurs d'acolliment temporal, havent canviat sobtadament de lloc de residència- a continuació descrivim les activitats realitzades.

Accions i activitats realitzades al 2020, de l'Eix Infants, Adolescents i Joves

Per causa de la pandèmia, aquest ha estat un eix en bona mesura alterat, respecte les activitats previstes, però sostingut en la seva orientació als objectius descrits. Tanmateix, s'ha posat de manifest la necessitat i oportunitat que existís aquest eix, per fer front a la casuística infantil i llur afectació amb la situació de pandèmia, que no només els ha generat situacions imprevisibles com deixar d'anar a l'escola, sinó que ha tingut repercussions en el seu estat d'ànim, llur socialització i ritme quotidià.

Des de l'inici de la situació de pandèmia i mesures implementades per les autoritats, i amb la mirada posada en infants, adolescent si joves acollits a la casa, gràcies a l'Eix , vam partir de la premissa que el fet de conuiu en un espai amb més nuclis familiars que els propis havia d'esdevenir una avantatge i no pas un inconvenient i amb aquesta mirada ens posarem a treballar col·laborant amb les mares acollides i per extensió s'hi van acabar afegint la majoria de dones residents, independentment que tinguessin fills a càrrec o no.

El resultat fou la complicitat i complementarietat en l'organització de la Casa d'Acollida disposant d'un horari (rutina) que contemplés les necessitats de totes les persones menors d'edat acollides, establint pel matí un espai d'estudi d'ús exclusiu per les més grans on podien disposar de connexió a internet amb diferents dispositius per garantir la realització de tasques escolars, connexions amb grup aula o figura de tutor del centre educatiu...etc. En canvi per les tardes es programaren activitats de caire grupal on prenen més protagonisme els infants de menor edat i en els que les pròpies dones (mares o no), les educadores o fins i tot les adolescents, podien guiar una activitat que finalment gaudia tota la casa: alguns d'ells foren de bijuteria, cuina i rebosteria, temps de ballar, cinema a la casa...etc. En aquesta línia fou molt oportú l'oferiment des de l'Ajuntament de Barcelona de dues sessions online amb Pallasses Sense Fronteres.

Atenent a la finalització de curs, des de la Casa d'Acollida es va fer un reforç intens i proper tant a mare com a adolescent que finalitzava ESO i es trobava fent un canvi de cicle. En aquest cas, fins i tot es va disposar d'un voluntari que a través de connexió online va oferir reforç per preparar les assignatures de ciències de cara a l'examen. El resultat fou molt positiu, no només perquè va aprovar els exàmens, sinó perquè la menor va constatar que era al seu abast superar aquelles assignatures (mates, física i química) que sempre havia considerat s'escapaven a la seva capacitat.

De manera sistematitzada, a continuació s'anomenen les activitats que en el decurs del 2020, s'han dut a terme des de l'Eix d'Infància, Adolescència i Joves:

- Entrevistes amb la Mares.
- Entrevista amb menors.
- Pla d'Adaptació del recurs i del procés.
- Creació d'espais i activitats comuns amb d'altres infants, adolescents i/o joves, així com intergeneracional.
- Assemblees de mares.
- Assemblees de Infants.
- Espai d'Estudi compartit.
- Espai d'Estudi individual.

9.3.- Eix d'Inserció Laboral

Definim la Inserció Laboral com un procés en el qual la dona és protagonista del seu propi canvi i l'educadora social referent de l'Eix d'Inserció Laboral fa la funció d'orientar, amb l'objectiu de promoure un procés d'aprenentatge per adquirir competències i millorar l'ocupabilitat, o recuperar-se dels danys produïts per la violència viscuda i/o el procés d'exclusió, vivència de vulnerabilitat...etc. en tot allò relatiu a l'accés i manteniment d'un lloc de treball.

Ajudar a recuperar l'autoestima vers el seu procés d'inserció laboral, implica promoure la desculpabilització, afrontar els sentiments d'indefensió, confusió i victimització. Alhora que és necessari un treball de revisió i reajustament de les habilitats d'autocura, d'autoconeixement, relació amb l'entorn, presa de decisions, habilitats socials i laborals. I tot això, de manera diferenciada per a cada dona, doncs no totes requeriran

treballar ni abordar les mateixes competències, ni sentiments.

Les dones que conviuen a la Casa d'Acollida de LligamDona disposen d'un "Pla de Treball" individual en el qual s'hi reflexen els objectius i mitjans per incrementar el grau d'autonomia per afrontar la seva pròpia vida un cop finalitzada la seva estada al nostre recurs. Aquest Pla de Treball és pactat entre les professionals derivants referents, l'educadora referent del servei d'acolliment i la dona com a protagonista.

Aquest Pla de Treball, contempla objectius d'Inserció Laboral en la mesura i moment òptim per a cada dona, tenint en compte el seu treball de recuperació de la violència masclista viscuda. Dins d'aquests objectius establerts a tres bandes, la referent d'inserció laboral assessora a la referent de cas del recurs i es coordina de manera continuada amb insertora de servei derivant.

Objectiu general

- Incrementar les possibilitats d'accés i manteniment d'un lloc de treball que permeti l'autonomia econòmica i de cada dona acollida, en el context socioeconòmic en que està immersa.

Objectius Operatius

- Iniciar o recuperar el procés d'inserció laboral amb les primeres fases d'acolliment i durant tota la seva estada.
- Articular la realitat del mercat laboral i les expectatives i accions a desenvolupar.
- Conèixer els diversos sectors ocupacionals i perfils, i anar definint les seves preferències.
- Oferir eines pràctiques de suport a la inserció laboral en relació als objectius establerts.
- Conèixer i vincular-se al serveis de suport a la inserció laboral i formatius de la comunitat.

- Promoure espais grupals de suport mutu davant la realitat actual, on poden identificar potencialitats i aspectes a treballar.
- Treballar la conciliació familiar i laboral.
- Visualitzar el moment de recuperació com un moment de possibilitat de millora
- Promoure l'autonomia i empoderament de les dones a través de l'autonomia econòmica així com desenvolupament professional personal.

Accions i activitats realitzades al 2020, de l'Eix d'Inserció Laboral

Aquest any 2020, hem hagut d'activar noves accions per pal·liar les conseqüències de la crisi sanitària, on el sector laboral i la cura de persones han estat grans protagonistes.

Durant aquest any 2020, amb la implementació de mesures covid 19, s'han paralytitzat moltes activitats laborals a les quals accedeixen les dones acollides, així com activitats formatives: noves tecnologies, alfabetització o formacions ocupacionals. Els processos d'inserció laboral s'han vist aturats, o fins i tot hem observat un retrocés en tots els Plans de Millora de les unitats familiars ateses, no podent accedir als dispositius d'acompanyament a la recerca de feina, ni als de suport social, extraescolar, ocupacional..etc.

Si parlem de dones migrades o situació irregular les repercussions de la pandèmia s'han multiplicat, vivint en un territori on la seva situació irregular no els reconeix l'accés a drets o suports en diversos àmbits: social, administratiu, ni econòmic.

La pandèmia, ha posat novament en valor, la gran feina de les dones que han de prendre cura dels seus infants, altres persones dependents, i tota la tasca de cura de la llar. Encara així, no s'han aplicat mesures per tal de poder fer front a les noves realitats, no reconeixent els esforços que el sector femení realitza. S'ha pogut visibilitzar una desigualtat estructural diferenciada per gènere.

A totes les conseqüències i afectacions pròpies de viure violència masclista, se li sumen el cansament davant la crisi sanitària; mesos d'incertesa vers els seus futurs, on no poden fer res. La Casa d'Acollida ha estat, això sí, un lloc segur per poder mantenir-se protegida de la covid 19, amb professionals acompanyant les 24h i on s'ha compensat en bona mesura la paralització de les activitats externes, amb un increment de propostes des de la pròpia casa d'acollida, on les dones han estat protagonistes, en bona mesura.

És important remarcar tres moments durant aquest any 2020, en relació als processos d'inserció laboral, els objectius i l'acompanyament des de l'Eix d'Inserció Laboral:

1. Gener- Febrer: normalització execució d'objectius definits en projecte

- Iniciar o recuperar el procés d'inserció laboral amb les primeres fases d'acolliment i durant tota la seva estada.
- Apropar la realitat del mercat laboral i condicions demanades.
- Conèixer els diversos sectors ocupacionals i perfils, i anar definint les seves preferències.
- Oferir eines pràctiques de suport a la inserció laboral en relació als objectius establerts. Conèixer i vincular-se al serveis de suport a la inserció laboral i formatius de la comunitat.
- Promoure espais grupals de suport mutu davant la realitat actual, on poden identificar potencialitats i aspectes a treballar.
- Treballar la conciliació familiar i laboral.
- Visualitzar el moment de recuperació com un moment de possibilitat de millora
- Promoure l'autonomia i empoderament de les dones a través de l'autonomia econòmica així com desenvolupament professional/ ocupacional personal.

2. Març a Juny

- Contenció continuada, per part de les professionals, davant les conseqüències confinament domiciliari: pèrdues de feines tant el el mercat laboral formal com en l'informal, en majoria de casos com única font d'ingressos.
- Saturació estrès continuat per la cura de menors sense activitat escolar.
- Saturació i estrès vers la incertesa de futur i la paràlisi dels seus processos d'autonomia.
- Intentar vincular expectatives laborals amb futur incert, amb noves maneres de relacionar-se, ensenyant i animar a participar a les dones en dispositius i formació laboral amb el nou format online.

3. Juliol a Desembre

Reprendre poc a poc tot el objectius establerts dins d'aquest eix, que es porten a terme fora de la crisi sanitària, al mateix temps que se seguia vivint situacions de restriccions importants, i la desaparició d'alguns perfils professionals.

Hem reprès tots els objectius habituals amb més força i consciència de la necessitat de tenir una qualitat laboral, ampliar xarxa i poder aconseguir regularització administrativa.

A continuació anomenem de forma sintètica les activitats realitzades en el marc de l'Eix d'Inserció Laboral, en el decurs del 2020:

- **Diagnòstic d'ocupabilitat:** Sessions individuals on les dones poden veure que aspectes han de treballar així com identificació en relació al seu objectiu laboral o formatiu.
- **Coordinació amb serveis derivants:** es realitzar periòdicament, així com segons necessitat del procés una coordinació i seguiment dels objectius marcats en cadascú dels casos. L'objectiu és unificar missatges i sumar esforços.

- **Acció grupal:** Sessió quinzenal on es treballen diferents continguts segons el moment del grup.
- **Visualització de documentals** relacionats amb diverses temàtiques laborals.
- **Tallers de Tècniques de Recerca de Feina** o aspectes concrets de la recerca de feina.
- **Coneixement del mercat laboral:** Coneixement d'entitats, associacions del entorn comunitari.
- **Espai suport mutu:** intercanvi de pors, vivències...
- **Elaboració de Borsa de dispositius d'inserció i formació ocupacional:** D'acord amb els perfils i interessos de les dones que acollim, anem creant un borsa de serveis, empreses, centres de formació i recursos d'inserció en general, als quals podem contactar quan tenim una necessitat concreta, així com establir línies de col·laboració i coordinació per a cada cas.
- **Cartellera:** eina de difusió d'accions dels serveis en borsa, exposició de ofertes de feina, notícies del món laboral, convocatòries d'espais i activitats individuals o grupals.
- **Grup de WhatsApp** de difusió d'ofertes i cursos de formació: Grup de difusió de les dones residents i ex residents de la Casa d'Acollida, on es comparteixen ofertes de feina, recursos o altres informacions d'interès que poden trobar en serveis, carrers...etc.

9.4.- Eix de Participació Comunitària

L'eix de participació comunitària és necessari i és important en el procés de reinserció social de les persones residents a la Casa d'Acollida, de manera que cal entendre la participació com inserció social i com a part del procés d'apoderament de les dones.

Els llaços amb la comunitat, teixit o entorn social es veuen molt debilitats fruit de la

violència viscuda i/o de l'exclusió social.

No obstant això, la vinculació amb els recursos comunitaris, així com la realització d'activitats d'oci resulten factors protectors de l'aïllament, fomenten el restabliment de la xarxa social, d'igual manera que l'autonomia i independència en la resolució de problemes; sabent i podent fer ús dels mitjans i recursos existents. Així mateix, una adequada gestió de el temps lliure i d'oci és un factor imprescindible d'autocura de la salut emocional de les persones, de la pròpia autoregulació i del benestar.

Considerem la participació comunitària com un element de suport mutu, de benestar i també d'exercici amb plenitud de la condició de ciutadana. Habitar, viure i participar del nostre entorn social més immediat, dota al ser humà de l'oportunitat d'aferrament a la comunitat que retorna oportunitats d'identitat, llaços de suport mutu i d'intercanvis, necessaris per a la existència humana, en tant que ésser viu eminentment social i gregari. Transitar d'entorns de relacions on la violència masclista ha marcat significativament una pauta o patró de relació, cap a d'altres tipus i espais i relacions, és en sí reparador i suma vers la recuperació i autonomia de les persones que han viscut situacions de violència masclista.

Totes les necessitats a les que dóna resposta la participació comunitària, així com els beneficis que aporta; en aquest any 2020 s'han fet més evidents que mai pel fet d'haver-se'n vist privades en la seva totalitat o en bona mesura. Aquest 2020 ha dificultat poder gaudir d'espais d'oci, i compartir-los amb d'altres persones de la comunitat, tampoc ha estat fàcil contactar amb la pròpia xarxa social i molt menys crear nous vincles i enfortir-la etc., totes aquestes oportunitats no les han pogut obtenir i la reinserció social, entre d'altres, s'ha vist ressentida.

Per tot això, des de l'Eix de Participació Comunitària ens vam marcar els següents objectius, i els hem seguit mantenint com a fita, encara que ha estat difícil, atès la

situació que ens ha portat la Covid.19:

Objectiu general

Promoure l'apoderament i l'autonomia fomentant la participació i inclusió de les usuàries en els diferents àmbits comunitaris.

Objectius específics

- Motivar la realització d'activitats d'oci i temps lliure
- Prendre consciència de les pròpies necessitats d'oci i de participació en els diferents recursos
- Donar suport i acompanyar els processos individuals d'incorporació social de les persones usuàries mitjançant la participació comunitària
- Incrementar l'accés a la informació sobre els diferents recursos i com realitzar una recerca autònoma dels mateixos
- Promoure la presa de decisions autònoma sobre la gestió de el temps lliure i la planificació de la mateixa
- Augmentar la responsabilitat de la persona com a subjecte i protagonista de la cura de la seva salut i benestar
- Desenvolupar la capacitat per a desenvolupar-se en el medi social de forma autònoma progressivament.

Accions i activitats realitzades al 2020, de l'Eix de Participació Comunitària

Amb l'objectiu d'afavorir l'exercici de ciutadania de ple dret, oferim un seguit d'activitats i sortides que vinculen les dones i mainada a espais d'oci i cultura. Amb el benentès que la cultura ajuda a alliberar i prendre consciència de les pròpies emocions i per tant, també com gaudir-les i com canalitzar-les d'acord a cada moment i situació. Així mateix, pretenen oferir espais de gaudi compartit entre les residents tant sigui entre adultes i/o amb els infants, i també a nivell intergeneracional.

Aquest any, ens hem hagut d'anar adaptant a la situació, per tant, no hem pogut fer tot allò voldríem i encara i així, hem fet les següents activitats:

- **Reunió de Tasques:** Planificació i consens per realització d'activitats domèstiques diàries de la vida quotidiana. Setmanalment té lloc una reunió amb totes les dones de la Casa, per tal d'organitzar i arribar a acords (implica negociar, exposar preferències, planificar la resta d'activitats personals previstes per la setmana...en combinació amb la resta de les dones de la casa per arribar a acords de manera assertiva). Aquest espai està dinamitzat per una professional de la Casa d'Acollida. S'han realitzat de manera regular durant tot l'any i en determinats moments ha servit per compartir informació i canvis sobre mesures de protecció i prevenció que facilitaven les autoritats sanitàries.
- **Les Assemblees de dones:** per abordar la vida en grup. La convivència del dia a dia tant de funcionament com d'oci, cultura, actualitat... que siguin d'interès per les dones, filles i fills de la casa. Hi participen totes les dones de la casa i compta amb dues professionals durant la mateixa. Aquest espai també ha pres protagonisme durant el temps de major restricció per causa de la pandèmia, essent punt de trobada de les dones adultes de la casa per organitzar-nos i generar espais compartits i individuals de gaudi, autocora i benestar.
- **Activitats lúdiques i col·lectives:** Aquest tipus d'activitat pot tenir lloc dins i fora de la Casa d'Acollida i compten amb el suport de professionals de la casa o voluntariat... segons tipus d'activitat i nombre de participants.

De vegades es promou la no presència de professionals, per deixar lloc a un espai relacional espontani, no mediat per professionals.

Aquest any però, s'han promogut activitats dins de la Casa d'Acollida, per causa del confinament i hem fet activitats de tot tipus: manualitats, tallers de

rebosteria, zumba, pilates, visionat de pel·lícules, Circ, etc... Bona part d'aquestes activitats han comptat amb el lideratge de les pròpies dones (especialment durant el confinament domiciliari) i de les educadores.

Així mateix, hem comptat amb la possibilitat d'oferir dues sessions online de PALLASSES SENSE FRONTERES, mitjançant

la coordinació que ha realitzat l'Ajuntament de Barcelona. Fou una activitat molt ben rebuda tant per infants com per les adultes. Una es va realitzar en ple confinament domiciliari i la segona a l'estiu. Ambdues, en moments en que l'oferta exterior era inexistent i en canvi els infants es trobaven sense activitat escolar des del Març.

- **Activitats festives:** Festes del barri, festes de la Mercè, Revetlla de Sant Joan, Cavalcada de Reis, Carnestoltes, la Castanyada, Caga tió, Nadal, Cap d'Any, Sant Jordi, pasqua, aniversaris, festes de comiat, festa anual de l'Associació Lligam, Dia de la Dona, dia per l'eliminació de la violència masclista...etc. amb tot hem pogut celebrar-ho a la casa i intentant fer caliu amb les dones residents de la casa.

- **Activitats socioculturals:** Sortides conjuntes a activitats de l'Apropa cultura, Cosmocaixa, la nit dels museus, espectacles en Centres Cívics o d'altres. Compten amb el suport de professionals de la casa o voluntariat... segons tipus d'activitat i

nombre de participants. Aquest 2020 al febrer vam poder gaudir del Liceu mitjançant l'Apropa cultura i ja no hem pogut assistir a cap altre espectacle ja que aquesta organització s'ha de fer amb temps i quan hem volgut fer-ho s'han hagut d'anular per les noves mesures del govern per fer front a la pandèmia.

- **Activitats de coneixement del barri:** sortida a la biblioteca, participació en la comissió de festes del barri. Aquesta última com a activitat setmanal i comptant amb el suport de voluntariat de la casa d'acollida. Aquesta activitat es va paraitzar amb el confinament i encara no s'ha tornat a reiniciar.

per personal especialitzat en cada matèria, vinculades a l'Associació Lligam a través del seu voluntariat. Aquestes activitats les hem pogut mantenir quan no hi ha hagut un confinament estricte i en algunes ocasions s'han pogut fer sessions online. A la fotografia podem veure un Taller d'autocura i estètica que va liderar una dona resident a la Casa d'Acollida i on s'hi van apuntar grans i xics.

- **Cartellera:** s'anuncien activitats de tot tipus, tot fent un filtratge, per a que puguin cercar la que més els hi interessi. I així, puguin anar individualment pel seu compte. Aquest any però ha estat més complicat ja que ha estat difícil poder anunciar activitats ja que quan s'han pogut fer potser en l'últim moment s'anul·laven, etc...

- **Activitats**

- específiques:**

passejades setmanals,
hort urbà, meditació,
artteràpia, etc.
Habitualment aquestes
activitats són liderades

9.5 VOLUNTARIAT

Habitualment i de forma transversal, tots els eixos compten amb el suport de persones voluntàries que faciliten o reforcen el desenvolupament de les activitats descrites. Enguany, per causa de la pandèmia, hem hagut de limitar l'entrada de persones a la Casa d'Acollida, a l'estrictament necessari per a desenvolupar-hi l'activitat principal i bàsica. Tanmateix, volem agrair i reconèixer totes les persones que d'una o altra manera recolzen el nostre projecte, donant suport des del voluntariat.

En aquest any 2020, tal com era part del nostre propòsit hem iniciat l'experiència d'incorporar al cos de voluntariat de LligamDona persones que anteriorment han estat residents dels nostres recursos. L'experiència ha estat relativament curta, però amb una valoració molt positiva per totes les parts implicades. La dona que ha rebut el suport i acompanyament ha estat molt agraïda per la proximitat i facilitat de trobar-se amb una antiga resident del recurs, ja que això li facilitava sentir-se compresa. Per la persona que a realitzat el voluntariat, ha estat molt positiu trobar-se en la posició de donar suport i no només rebre'n. Des del recurs, hem gaudit com dues dones amb tantes coses en comú i tant diferents alhora, podien mútuament generar-se benestar i potenciar cada una el seu procés en curs.

Tanmateix, tot i haver reduït la presència dins el recurs a l'estrictament necessari, tal com s'ha esmentat, enguany ha estat especialment significatiu també l'aportació d'un voluntari amb l'estudi a través de connexió online, que ofert a una adolescent amb les assignatures de mates, física i química que li han permès aprovar els exàmens i entrar a Batxillerat. Cal recordar que des de març 2020 tots els centres educatius van romandre tancats fins setembre 2020.

Altres professionals també han aportat el seu gra de sorra, amb aportacions tant

especialitzades com la psicoteràpia amb infants, adolescents i joves a través del joc...etc. Un altre fou l'acompanyament a un judici que va poder rebre una resident amb força dificultats en al comprensió de l'idioma, sumada a un desplaçament a d'altre municipi i la pròpia situació del judici.

En altres ocasions el voluntariat de LligamDona ha fet acompanyaments en l'àmbit de la salut i les consultes mèdiques, facilitant la comprensió entre pacient i facultatiu.

En definitiva el conjunt de voluntariat de LligamDona en permet ajustar i individualitzar l'acompanyament de cada resident en el seu moment concret de procés de recuperació i en la seva particularitat com a persona.

10.- RESULTATS I PROPOSTES DE MILLORA

A continuació destaquem algunes dades que ens semblen significatives, des de l'anàlisi dels casos atesos a la Casa d'Acollida en aquest any 2020.

Cal comentar, que el 80% dels casos atesos han estat concentrats durant l'últim trimestre del 2020. Ja que a partir del confinament domiciliari es van deturar els permisos i aquests no s'han reprès amb normalitat (si més no, a nosaltres no ens han arribat peticions) fins passat el període d'estiu

Cal destacar dues atencions ben diferents en relació al grau d'autonomia i a la resposta donada des de l'equip educatiu i recursos residencials de LligamDona. Valorem molt positivament la complementarietat que s'ha donat enguany entre el nostre recurs de Casa d'Acollida i el nostre programa de Pisos d'Inclusió.

En el cas de la dona derivada per ASSEP, li hem pogut donar continuïtat a l'espera d'un

centre residencial per a dones que pateixen patologies psiquiàtriques, fent un treball important de contenció i continuades coordinacions amb serveis especialitzats i serveis de referència del cas, aconseguint que la dona no es cronifiqués en una situació d'exclusió social, ni es desestabilitzés per la situació de precarietat i complexitat habitacional en que es trobava. Ha estat una bona resposta i treball de coordinació, aconseguir donar-li entrada al nostre programa de Pisos d'Inclusió i un suport emocional i professional des de l'equip socioeducatiu de la Casa d'Acollida, a l'espera de resultats i respostes.

Respecte la dona derivada de la Unitat Maternal de Centre Penitenciari de Barcelona, que fou acollida en pis d'inclusió, valorem positivament que hagi pogut disposar d'un espai segur i acondicionat, juntament amb el seu fill durant el seu permís. Li ha permès realitzar gestions a la ciutat de Barcelona i organitzar el seu temps d'oci i social. D'aquesta manera va poder donar continuïtat al seu Pla de Treball de reinserció a la comunitat. La valoració conjunta amb professionals referents del cas, és positiva.

Pel que fa a les derivacions, el 66,6% són d'origen i nacionalitat estrangera, front al 100% de les dones espanyoles de l'any passat. Encara i així, si mirem anys anteriors les dades són similars, part de dones d'origen estrangers i, altres dones d'origen català o Espanyol.

Cal dir que **el 80% de les dones es trobaven en situació irregular i estan a l'espera de poder obtenir un permís de treball extraordinari per dones que surten de centres penitenciaris**, fent que la seva integració i desenvolupament dins el món laboral pugui estar normalitzat. A aquest fet, cal sumar-hi la dificultat exposada més amunt de valoració d'estudis o feines realitzades al país d'origen.

Hem de continuar sumant esforços i treballar per continuar incrementant el nivell

formatiu: alfabetització, coneixement de la llengua catalana, coneixements informàtics, formació ocupacional, etc. amb la finalitat de millorar les possibilitats d'inserció laboral.

Pel que fa als ingressos econòmics, és una dada preocupant, doncs el 80% han treballat en pressò amb sous molt baixos. Cap dona té contracte laboral regularitzat. **El seu procés de reinserció es veurà condicionat si reben o no el permís de treball extraordinari.** Observem una davallada important d'ingressos econòmics, això fa que encara sigui més difícil poder fer una sortida amb possibilitats reals d'autonomia. Això fa que les dones comparteixin pis, ja sigui amb la parella o amb altres dones o llogui una habitació.

La salut de les dones, dada molt significativa a millorat: 4 dones (80%) no presenten cap malaltia de salut física i/o mental, rellevant, davant un 100% de l'any anterior que si que es veien afectades.

Davant les dades exposades, **podem concloure que ens hem trobat amb un col·lectiu de dones de procedència estrangera, amb baixa formació o titulació no vàlida al nostre territori. La situació administrativa majoritàriament ha estat irregular i manca d'ingressos.**

Podem confirmar que davant el confinament i mesures covid 19 les possibilitats de reinserció s'han vist aturades, fent que els processos de reinserció i les seves accions s'hagin restringit, allargant situacions de precarietat i amb pocs recursos. La falta de contacte amb la comunitat pot desenvolupar malalties i conseqüències més greus que dificulten poder assolir l'autonomia i es corre el risc de cronificar alguna situació.

Els ingressos, la baixa formació o manca de titulació vàlida en el nostre territori, és una

realitat sobre la que caldria incidir. Per tant, hem de **continuar treballant plegades per millorar l'autonomia de les dones** en els diferents aspectes per viure en el medi comunitari. D'aquesta manera es redueix la possibilitat de reincidir en el delictes o situar-les en entorns d'exclusió social i estigmatització per la seva procedència.

Amb totes les dones acollides **s'han promogut els valors igualtat d'oportunitats, la no discriminació per raó d'origen, creences o de qualsevol altre condició, i el trencament dels estereotips de gènere.**

El fet de donar acollida temporal a les dones **significa tenir les necessites bàsiques cobertes i reiniciar les relacions amb la comunitat.** Tot això contribueix a la normalització dels seus processos de vida i repercuteix amb la **estabilitat física i emocional de les dones acollides. Donem a conèixer i potenciem les capacitats i habilitats, vers dones més empoderades.**

De cara al 2021, és encara difícil preveure com aniran les coses i per tant, fer una concreció en els propòsits de millora.

Entenem que alguns d'ells haurien de tenir a veure amb la **Participació Comunitària:** com promoure-la, malgrat la situació actual de paràlisi general. Continuar treballant la **xarxa social de les dones ateses**, ja que en la majoria dels casos o no en tenen o aquesta és insuficient. Només amb un suport a l'exterior, les dones podran sortir endavant un cop marxin del recurs.

Altra hauria de tenir a veure **amb disposar d'alguna activitat que dinamitzi i cohesioni les dones i infants residents al nostre recurs**, com ho ha estat en aquest 2020, disposar d'un hort dins la pròpia Casa d'Acollida.

Tanmateix, en l'Eix d'Infància, Adolescència i Joves, ens proposem seguir ajustant la nostra mirada i activitat a la variació d'edats i mobilitat dels menors acollits, volem establir una línia de responsabilitats dins la convivència segons edats que promogui el reconeixement per les tasques i aprenentatges adquirits pels infants acollits, de manera que incentivem i potenciem que segueixin desenvolupant-se i adquirint-ne de noves.

Respecte de l'Eix d'Inserció Laboral, tenim per objectiu atendre la precària situació en la que han quedat algunes de les dones residents, enfortint la nostra tasca de recerca i xarxa amb d'altres recursos i agents com són borses de treball, empreses i recursos d'inserció.

De manera transversal a tots els eixos, tenim com a propòsit pel 2021, aprofundir en l'experiència ja iniciada d'incorporar al cos de voluntariat de l'entitat, persones que hagin estat acollides als nostres recursos, com una manera de seguir oferint eines d'apoderament i vinculació positiva amb la comunitat a les dones que havent estat acollides a LligamDona es troben en fases avançades d'autonomia i alhora reforçar l'emmirallament positiu de les dones acollides actualment, que poden trobar reflectides o projectades algunes de les seves expectatives de vida en situacions reals i tangibles. Tanmateix, aquest propòsit rau en al base del nostre Pla Anual d'entitat que des del 2019 ens proposem ampliar i consolidar una base de participació i voluntariat, amb l'objectiu d'anar-los incloent en diversos estaments de l'entitat, d'acord amb els nostres valors.

Finalment, tenim el ferm propòsit de seguir desenvolupant i usant la nostra eina de Mesura d'Impacte Social, extreure'n resultats i realitzar la difusió corresponent. En aquet sentit l'entitat es compromet a cercar el finançament oportú per realitzar-ho.

Continuar col·laborant amb l'Administració de Justícia per millorar les necessitats detectades a l'àmbit penitenciari.

Continuar treballant per millorar la relació de les dones amb la família, les quals segueixen sent escasses. Hem de destacar l'escassa relació de les dones amb la família. Malgrat s'han millorat les relacions familiars aquestes segueixen sent escasses. El fet de tenir suport familiar afavoreix el retorn de la dona a la comunitat i redueix la reincidència del delictes.

Meritxell Vegué
Directora Tècnica
Associació Lligam

Barcelona, 15 de febrer de 2021